

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre . 5 frt — kr
Félévre . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközlerdők.

Egyes számok 10 kr-juval
kaphatók a kiadóhiva-
talban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGETES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEK.

Háromhasábos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő
Béltudósítást minden egyes
beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBE:

minden 8-hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdető-
teter és díjkezdvevény-
ten részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utca
8. sz.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamúciók,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7. sz.) intézendők
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Vármegyei hitelszövetkezet.

A fel-felmerülő napi kérdések ez ideig
ugy az időt, mint a helyet elrabolták tőlünk,
hogy ezen annyira fontos kérdéstről — a vár-
megyei hitelszövetkezetről — bővebben szól-
junk, pedig már ez eszme régóta vajudik vár-
megyénkben.

Gondolkodtak már megtestesítéséről so-
kan, terveket és terveket alkottak már éles
gondolkodású fők, éreztük szükségét régen,
epedve vártuk megtestesülését és mégis ma-
radt minden a régiben; hitelszövetkezet mai
napig sincsen.

Nincs, mert hiányzott mindig a „nervus
rerum gerendarum,“ a mindent mozgó erő:
a pénz.

Ez volt oka, hogy a tervek csak tervek
maradtak, s a hitelszövetkezet csak mint a
messze jövőben ragyogó fantom mutatta magát
az érte esengőknek.

Ma talán már nincs ugy! Ma meg van
a pénz, mit eddig összehozni nem bírtak,
meg van s önként kínálkozik, hogy álminkat
teljesítse.

A folyó évi szeptember hó 27-én tar-
tott vmegyei bizottsági közgyűlés elfogadta a
vmegyei állandó választmány azon javaslatát,
mely a községi szegényalapoknak lehető egyen-
letes gyarapodása, ezéjük és rendeltetésük
elérése, de egyszersmind kellő biztosítása
szempontjából is, azoknak egy vármegyei hi-
telszövetkezetre birásában látta a szükségké-
peni követendő leghelyesebb eljárást.

Mint abban az időben a közgyűlésről
hozott tudósításunkban el is mondtuk, az
ezen alapon megvalósítandó hitelszövetkezet

tervezete, alapító, szervező, feltartó szabály-
rendelete elkészítésére az alispán elnökle-
te alatt megyénk legrátermettebb férfai-
ból egy bizottságot küldött ki, hogy ezen munkálatok
már a téli közgyűlésen tárgyalás alá kerül-
jenek.

És ha a bizottság megtalálja a módot,
mely ugy a községi szegényalapoknak, mint
a létesítendő hitelszövetkezetnek egyaránt
kedvező és hasznos, oly munkát végzett, mely-
nek áldásos gyümölcseit ezek és ezek fog-
ják érezni, mely munkáért ezek és ezek fog-
ják áldani őket, mint egy oly intézmény
létesítőt, kik két, egyaránt jótékonyági mű-
nek a legsikerdusabb kihasználását tették lehetővé.

A községi szegényalapok részéről idegen-
kedés nem fordulhat elő, mert mint vár-
megyei főjegyző ide vonatkozó jelentésében el-
mondja, nagyon sok esetben csak kárára van
annak a jelenlegi kezelés, nagyon sok esetben
az emésztőt képezi rá nézve a közpénztár,
ugy annyira, hogy nagyon sok esetben csak
félteni lehet attól, hogy a szegényalap, mint a
homokban a gyenge forrás patakja eltűnik.

Pedig ez alapok összege már megyénk-
ben igen jelentékeny összegre szaporodott,
67,034 frt 61 krt tesz ki még azon esetben
is, ha az öt rendezett tanácsú városnak
27,665 frt 29 krnyi ugyanily alapját bele
nem számítják.

Mindenesetre jelentékeny, elég hatalmas
összeg arra nézve, hogy egy megyei hitelszö-
vetkezetnek alapjául szolgáljon, de elég je-
lentékeny s hatalmas arra nézve is, hogy a
mai — mondhatni — rendszertelen kezelés
nyügét tovább érezni hozzá méltó ne legyen.

Mi azért habozás nélkül el merjük mon-
dani, hogy csak a leghelyesebb eszme lehe-
tett a két dolgot összekapcsolni, mert e nél-
kül a hitelszövetkezet eszméje aligha öltött
volna testet magára.

Próbálgatták már annak keresztülvitelét,
de nem létesülhetett a kellő részalap híján,
melyet az embereknek nem annyira szegény-
sége, mint inkább idegenkedése és bizalmat-
lansága nem bírt összehozni.

Pedig hát e bizalmatlanságra nincsen ok;
pénzügyeink, melyek eddig alakultak, pros-
perálnak mind, hasznot, még pedig jelenté-
keny hasznot hoznak azoknak, kik alig resz-
kíroztak valamit, mivel a legtöbb esetben
arra sem volt szükség, hogy az aláírt össze-
get kifizessék.

A részvényesek kamatot, busás kamatot
kaptak ki nem adott pénzük után

Nós? és ez a jelentékeny haszon mért
legyen épen egyeseké, mikor egy, oly jóté-
kony, áldozatok árán megteremtett alapnak,
mint a községi szegényalapok, oly nagy szük-
sége van rá.

Nagy ára van a jótékonyágnak pénzügy-
zeteinknél is; 8 usque 12 %-ra megy a ka-
matláb magassága a takarékpénztári kölcsön-
nőknél a törvényes kamatláb betartásával is;
8—12%-os kamat amortisacio nélkül oly
magas, hogy rövid idő alatt kétszeres pénz-
zébe kerül a kölcsönvevőnek a pillanatnyi se-
gély, melyet a jótékonyág oly magas árfo-
lyamon árul.

Meg van a „kinálat“ is, meg van a
„kereslet“ is, de azért az árra ez mit sem
határoz; a szipoly, az övezés drága iron árul.

TÁRCZA

SEJTELEM.

Korán halok meg,
Fiatalon
Fogok feküdni
Ravatalon.

Szerető szívem
Meghidegül,
Álmodó lelkem
Messze repül.

Vágyak, remények,
Észmék, dalok.
Egész világ az
Mit itt hagyok.

Édes szerelmem
Hiába sir,
Elvesz örökre
Tőle a sir.

A múzsa csókja
Hiába költ,
Vissza nem ad már
Neki a föld.

Szűcs Margit.

ANYÁM.

Fényes csillag ragyog
Estéknél az égen,
Anyám képét látom
Fénye közepében.

Biztatólag néz rám
Vigyáz gyermekére,
Hogy a kóbor árvát
Búánat ne érje.

Talán tudja fia
Milyen megtört sokszor,
Fénye talán azért
Borul be olyankor.
Nem, azt nem tudhatja,
S ne is tudja soha!
Bánatában szegény
A földre hullana.

Kunhegyi Miklós.

A FIATAL FÉRI.

— Rajz a társaséletből. —

Irta: MARTONFFY IMRE.

— A „ömör“ eredeti tárczaja —

A tornácumon függő fali óra hatot ütött
. . . . Már egy órája olvasok egy vaskos köny-
vet, de annak még az első lapján se vagyok
tul. Az igazat megvallva a bölcselmi dolgokhoz
nincs egy csepp kedvem se! Az örökös elmélet!
Az unalmas bölcselmény! Az ember elvégre a
sok esztetikai olvasmányoktól elveszti józan
ítélő-tehetségét és természetszerű izlését. Egy
óráig élvezni a kalanddus regényeket, többet ér,
mint az esztetikai színezésről való elmélkedés.
A ki a szépet a természetben, a valóságban
nem csodálhatja, annak nem használ a sok gon-
dolkodás és fejtörés: ítélőképessége örökké kez-
detleges lesz.

A házasság járma vajjon nincs-e összeköt-
tésben az esztetikai bölcselletekkel? Tizenegy
hónapja, hogy nő vagyok. Az én Mariskám a
megtestesült szeretetreméltóság . . . S én mégis
abban az öntudatban vagyok, hogy mint férj,
álláspontom ingadozik és valamiért lakolok. Oly
házias, oly szerény és szolid ember lettem, hogy
a Muzsák már elveszett fiok gyanánt siratnak.
Ha elgondolom . . . annakelőtte . . . fiatalos
hév, korlátlan szabadság, pezsgő élet, a kaland-
dok mennyi boldogsága . . . és most . . . Iste-
nem, elmulik három-négy hét, míg egy tisztés-
sleges lumpolásban résztvehetek. Azután néhány
nap óta ő is magamra hagy, ahelyett, hogy mint
azelőtt a sarokban levő pamlogon foglalna helyet,
s bölcselmi elmélkedésemet feledtetné szorgalmas
kézimunka varrásával. Közeledik a születésnapom
s bizonyosan készül valami meglepetésre, azért
zárkózik boudoirjába, mint valami zárdába. A
jó lélek! Ő jót akar, s hálátlanság tölem, hogy
ily mizantropikus kedélyhangulatban vagyok,
de a dolgon változtatni nem lehet, s minden
irántai vonzalmam ellenére, nem maradhatok
továbbra is ilyen egyhangu, unalmas egyedül-
létben, hanem szórakozni akarok!

Miért is vagyok ily együgyű, hogy e ma-
gányt türom? Az idő pompás, három fők hideg
van és a hold gyönyörűen világít . . . A va-
csoráig két óram van még. Ki tudja, hátha oda-
kűn valami olyasmi fordul elő, mely köznapi
tétlenségemből kiagad? Apolló a tanum, hogy
csakis művészi szempontból fogom fel a dolgot
és az egyszerű létekből valami remeket akarok
alkotni, a magasabb esztetikai felfogások alap-
ján . . . Nagyon helyesen járok el, először en-

A hitelszövetkezetről talán nem fog úgy menni, de nem is szabad, hogy úgy menjen.

4 vagy 4 1/2% az, amit a pénzügyintézeteknél elér a szegényalap mostani helyzetében, mert a magánkötvény a közpénztárban való kezelés csak kisebb mértékben van, s itt is csak 6 százalékos kap kényelmetlen helyzetében.

Ugy hisszük, hogy maga is jótékonyági nőnem nem fogja a jótékonytárat üzletnek tekinteni, hanem örvendő azon helyzetnek, mely jelenlegi nyíléitól megszabadítja, az emberszeretettel emberszeretettel fogja gyakorolni.

De hát mindezek részletes megvitatása és megalapítása az illető bizottság dolga lesz; és nekünk már a bizottság tagjainak neve is kezességet nyújt arra, hogy ily nagyfontosságú kérdésként csak a legkövetkező gondot és munkásságot fogják gyakorolni.

Mi üdvözöljük szívet, lélekkel a nemes eszmét. Ohajtjuk, hogy az mielőbb testet öltson magára, mert tudjuk, hogy csak egy részben az erő, hogy a mai társadalmi viszonyok között csak a társulás, a szövetségés viheti diadalra a zászlót minden téren.

Létesüljön tehát a megyei hitelszövetkezet; egy nagy, egy óriási lépés lesz az megyénk köz és társadalmi életében, melynek átalakító, él - sztó hatását igen sokan meg fogják érezni.

Ohajtva, szívörömmel várjuk azért azon időpontot, melyben programunk egyik pontjának teljesültét fogjuk látni s azt írhatjuk lapunk elejére:

Magalakult Gömörvármegyének a hitelszövetkezte.

Sensatio panslav-röpirat.

Czime: Szózat a tót szülők és gyámokhoz, a tót-gyermekek érdekében.

Megszületett Prága cseh fővárosban dr. Gregza Eduárd nyomdájában tót nyelven a folyó évben, szétküldetett a m. kir. posta útján az izgatás tendenciájával a magyar nemzetiség és magyar állameszme ellen gömörvármegyei tót községek elöljáróságaihoz, lelkészei s tanítóhoz, — és végül elcsipetett s hivatalosan lefoglaltatott, egy csomó példány Draskóczy László fősolgabíró által, ki ezen érdekes fogásról a hivatalos jelentést — mint halljuk — a főispán és alispánál meg is tette.

Maga a röpirat vérlázító módon igyekszik bemutatni azon tót-gyermekek sorát, kiket alföldi magyar gazdák örökbe fogadnak, — kik csapatostól szállítatnak az alföldre.

Először is egy hangzatosan forgalmazott bevezetéssel él, melyben a gyermekek gondos

gedelmet kérek önmagamtól! Nevetséges! Ismerem kötelességemet és jogaimat!

Lassan elkészültem az esti sétára, vaskos theoretikámat félretettem és felöltömet magamra vevém. Kalapomat kissé a balfülemre vágtam, ez legalább külsőnek kis büszkeséget és tekintélyt kölcsönöz, s nagy hatással volt kedélyállapotomra is.

Ezután botomat . . . hol is van? Nem is azt az egyenes, vastag olajfabotot a családi jellel oldalán, melyet rendszeres hordani szoktam, hanem ezt az elegáns bombusznád botot, melylyel olykor garçon koromban oly sokat pompáztam, s mely oly sokáig pihent a sarokban.

Mielőtt elmentem volna, szivarra gyújtottam, s bodor füstkarikákat eresztve magam előtt, magányos léptekkel hagytam el a házat.

Gyönyörű est volt. A kéményekből előtörő füstgomoly, mint ezüstös felhők tűnnek fel, s a holdvilág sugaraival mintegy cikázóznál látszanak, azután eloszlanak az azurkék láthatáron. A házak homlokzatai nappali világításban ragyognak; s a kertekben halovány fény uralkodik a száraz falombok közt. Oly néma és csendes volt minden, mint akár csak egy férj szomorú magánya. Elvétve találkoztam néha egyegy libériás inással, ki nagy csomagot cipelt, vagy csinos szobaleánnyal, ki sietve haladt a fagyos kövezeten. A kocsi tömege se mutatkozott az utcán, csak egy-egy villanyos kocsi csilingelése verte fel a néma csendet. Hat óra után kihaltak látszott a vidék. A színházat 7 órakor nyitják csak meg.

Önkénytelen haladtam a belváros felé. Itt a szokatlan zaj és lármá elűtött a külváros méla csendjétől; jobbra-balra fényesen kivilágított üz-

ápolásának nagy jelentőségét fejt ki, mert a gyermekek a jövő gyermekei.

Kifejtéi itt, hogy a nyelvre, vallásra, nemzetiségi szellemre mily nagy súly fektetendő.

Azután átmegy a magyarok azon törekvésére, hogy a gyermekeket a tótságtól elakarják rabolni, hogy megfoszssák anyanyelvüktől, nemzetiségüktől, vallásuktól, hogy a kálvinisták körmei közé kerüljenek, — megfosztják őket becsületüktől, mert a lányokat csak azért nevelik fel, hogy őket megbecstelenítsék; butaságba hajtják őket, mert nem tanítatják őket írni, — olvasni, éhségben, nyomorban, elnyomásban és rossz bánásmódban tartják őket, hogy ahol csak tehetik megszöknek, ki haza kerül erkölcsileg elpusztítva, ki pedig barangol vadként a pusztákon. Leírja a három nagy gyermek szállítást izgató szinnekkel.

Az első 1874-ik évben volt, midőn 400 gyermek került az alföldre, a második 1877-ik évben, mely a gyermekeket Heves, Bihar és Csanádnak szolgáltatta. A gyermekeket ekkor — írja — marhaszállító kocsiiban vitték, saját piszkukban fetrengtek, piacra kerültek, mint az állatok. Szentesen pedig a leánygyermekeket úgy árulták, mint a malacokat.

S a gyermekek életfejlődésében is mindentűt erkölcselenséget fest.

S hogy egy újmutatót adjon, rajzolja azt is, hogy az 1887-ik évi gyermek-szállítmány már ellenállásra talált, mert az anyák és gyermektartó magyarok ellen fellázadtak.

Fel is hívja őket ellentállásra! S hogy ebben megerősítse őket izgató képeket fest az ellentállások illusztrálására.

Egy lázító felhívásban végződik a röpirat, óva a tótságot a magyaroktól és a „renegatoktól“.

A röpirat ezen rövid ismertetése is igazolja, hogy itt az állambiztonság s nemzetiségi béke elleni merényletről van szó, mely annál veszedelmesebb, minél inkább tudva van az, hogy épen nemzeti és culturali czélzatok indították meg a tót gyermekek eltelepítését.

A veszély nagy, a segítség nehéz, mert a mérég szétáradott, a sok röpirat eljutott rendeltetési helyére, s lefoglalása most már nehéz, mert a kiket érdekel, biztonságáról bizonyára gondoskodnak.

De így is siker, hogy a szétküldött példányokból a rimaszécsi járásba szántak lefoglaltattak.

Ezen ügyben a hivatalos körök legszigorubb beavatkozását tartjuk helyén valónak.

Munkások jövője.

Hazánk földalakulása következtében a megélhetést illető modozat nem egyformán kielégítő lakosaira nézve, sőt történelmi előzmények következtében ép ott sűrűbb a lakosság, hol kevesebbek a megélhetés eszközei. Különösen a felvidék az, hol a lakosság növekedtével a szükséglet sem az anyaföld terménye, sem a kezdetleges ipar kielégíteni nem tudja. Mindinkább nagyobb azoknak száma, kik az inség elöl me-

letek és kirakatok látszanak. A fényes világságtól visszatükröző hatalmas üvegtáblák előtt ember-ember hátán áll. A köruton a kocsi és járó-kelők egy chaoszt képeznek. A levegő egészen más, s a különféle zaj, s hangzavar idegeimre oly kellemesen hatottak, mint telivér fővárosra, mint a természetes, egészséges falusi levegő a vidékire.

Minden oldalról régi emlékeim újultak meg bennem. Hat hét óta nem élveztem az esti séta kellemeit s csak saját hanyagságom volt az oka, hogy megfosztottam magam az élvezettől. Valóban boldognak érzem magam! Hat hétig maradtam abban az unalmas magányban, s ez lángtengerben uszó és emberáradattal hömpölygő szárazföldi Oczeánt nélkülözöm kelle.

— Kalapomat még jobban fülemre vágva, botomat közepén megfogtam, összeráncoltam homlokomat, mintegy elbizakodott dandy, ki egy új világot vél felfedezni.

Velem szemben anya jó két leányával, gyönyörű széke szépségek, akár csak Veronese Paolo izlése szerint lennének festve. Valóban az egyiknek kedves arca elragadó, bár a szellem-dusság nem sugárzik ki belőle, — de édes Istenem, kell-e a hölgyeknek szellem, — finom metszésű, ajaka üde piros. Miért nincs fantáziám mellett tehetségem is, akkor e szép nőket rök-tön lefesteném, mint Tizián Carrari Katalinját, mert szebb arckép nem biszem, hogy léteznék . . . mily szépség, mily kellem, mily . . . csitt a feleségem elolvassa . . . És a másik? . . . mint bűnbánó Magdolna. In optima forma Murilló festményének hasonmása. Resteltem, hogy hónapok után így elragadtatva voltam, de

nekülnek más, felfogásuk szerint jobb hazába. Pedig itt van a mi áldott alföldünk, ott van munka elég, az nyujthat keresletet a dolgozó-nak. Felkeresték azt eddig is a felvidékiek, de sokszor hetekig kellett fáradozniok mig munkát kaptak, nem lévén tájékozottságuk arról, hogy hol kaphatnak foglalkozást.

Most a két szükségleten: az alföldi birtokosok munkás szükségletén s a felvidék lakói munka hiányán igyekeznek segíteni a „Magyar mezőgazdák szövetezete,“ melynek nevében Miklós Ödön a következő felhívást intézte megénk alispáni hivatalához: Azon körülmény, hogy hazánk egyes részeiben különbözően vannak a munka-erők felosztva, s a lakosság egy nagy része szük éveken kivándorolni kényszerül, másrészlől a gazda, ki munkást keres, nem informálódhatik a munkaerők felől, indította a szövetezete igazgatóságát, hogy programjába a munkások helyeszközlését is felvegye. A szövetezete csak erkölcsileg van érdekelve, s a közbenjárásért csak az irás és kezelési költségek megtérítését igényli.

Tisztelettel kérjük ennélfogva a tekintetes alispáni hivatalt e hazafias ügyet támogatni s az illetékes adatok beszerzése után közölni, mennyi munkás, mily feltételek mellett volna elhelyezendő.

Megjegyezzük, hogy az ország legnagyobb birtokosai szövetezetünk tagjai, miért is reméljük, hogy közvetítésünk ez ügyben sikeres leend.

Megemlítjük még, hogy a Nyitravármegyei solgabírói hivatal már felszólított, miszerint helyezniék el 15,000 mezei munkást.

Ismételten kérjük szövetezetünket önzetlen czélja elérésében támogatni, melylyel maradánk hazafini üdvözlettel: Magyar mezőgazdák szövetezete. Miklós Ödön s. k.

Szívesen üdvözöljük a nemes egyeletet humánus és philantropicus munkálkodásában, hisszük, hogy enyhíteni fog az üdvösségen, s gyümölcsözőbbé teszi hazánk eddig ugaron vessett erejét. Felhívjuk a hivatalos lapban is közzétett körözésre a nagyérdemű közönség figyelmét, s ajánljuk figyelmébe eme nemzet-testet boldogulásában előrevivő ügyet.

A jégpályáról.

Hiába! minden vonz, a mire az emberi agy a költészet illuzióját rálehell; s ha valahol vonz, úgy bizonyára ott, hol a nyers természet kérlelhetetlen vadságával elrabol a természettől minden költőt, megfagyasztva a zöld galyakat, füvet, virányt és mezőt s hogy a pusztulás képe teljes legyen, rátakarja az egészre a természet óriás szemfedőjét: a hólepet.

Semmi változás, egyhangú némaság, s ha van is a pusztulásban költészet, olyan az, mely bússá teszen, és nem vidit.

De nem! ez nem maradhat így! a hol az emberi agy még forró vértől lüktet, s az képzelmekre képes, a kép csakhamar változik: csörgős, csilingelő lovak nyargalva viszik a szánkót s benne a hahotás, vig embereket, a víz pedig

nem tehetek róla. . . Minden vonás és szépség egy lényben nem összpontosulhat egyszerre, az igaz. Mariskám szép, barátságos, figyelmes, bájos, szeretetreméltó, szóval oly nő, kibe minden halandó szerelmes lehet; igazán asszonyoknak született. De hol vannak a szemek, minőket p. o. Rafael vagy Corregió festett? . . . Bah! nagyon prózai kezdek lenni, hisz minden csodálatost egybevonni lehetetlen. . . .

Folytattam utamat. Gondolatokba mertülve haladtam előre, s pesszimista hangok törtek elő lelkemből. Mily furcsák ezek az asszonyok, ha valakit szépnak találnak, ök haragosznak meg érte. Jól emlékszem arra a haragos tekintetre, melyet Mariska rám vetett az ősszel, midőn a nemzeti színház egyik páholyában, sötétszemü ismeretlen hölgyet látcsómmal fixiroztam. Hiába nincs érzékük a jó családból származott leányoknak eziránt. Praktikus tapasztalataim azt mondják, hogy a vonzalom nem elegendő a végleges lebilincseléshez. A szív, különösen a férfi szív, többe kíván a házi boldogságnál, s végül az ördög tudja, bár sérthetetlen marad, azért azoknak az ismeretleneknek mindig van valami oly különös vonzó erejük, mely a mi nagyon is ismert feleségeinknél hiányzik, egy olyan nescio quid — mint a latin mondja — bűvös költészet, titokteljes lehellet, melynek magyarázata ép oly lehetetlen, mint a szépség elemzése.

Ah! ki az a bájos, tünde alak, ki épp most jön át a tulsó oldalról és e diszműaru kereskedésbe lép? Elragadó, picziny lábak, minden mozdulata kellemre mutat; mindezeket csak ismeretlenül érezzük.

(Folyttatása következik.)

De, hogy ne látszam kedves pályatárs! válaszát részben is kellő figyelemben nem részesíteni, megengedi megemlíteni azt a visszás körülményt is, hogy nem ismert világ az ön előtt, mikor azokban a beszéd töredékfelekben oly erőltetve áradozik.

Ha pályatárs oldalai mellől már többen hullottak el, kiket hozzá vérség és szeretet szent kötelességei fűttek, akkor fogadja őszinte részvételemet, ama nyilatkozatom kíséretében, hogy bár a világnak mondvá indokolatlanok, deilletékes ajkakról hangzanak ezen szavak: „az igazi bánat, szomorúság természete az, hogy elvonul a világ zajától... Leike mélyén gyújtja meg a kegyelet szövétnekét...“ De ha ezek, mint ezek: melyet önmek még oly bölesen kellene felhasználni, ne hogy késő vénségében a bibliai kopasz embert becsmérlő ifjak követői, megcsufolják majd hiábavaló cselekedetekkel eltöltött ifju korát!!

Pelsőcz, 1892. november hóban.

Dusza János,
ev. ref. segéd-lelkész.

Magának a kérdésnek eldöntése nem hozzánk tartozván, a mint közöltük s—o. cikkét, ugy helyt adtunk jelen válasznak is a felelősséget mindkét esetben a cikkezőkre hártva.

A mi színészeink.

A „Kanári hercegnő“ és „Márványhölgyek“ előadása óta ismét 6 darabot mutatott be Bátorosy Endre jól szervezett színtársulata.

Mult szombaton egy sikerült életkép „Diurnista“ bohózat került színre. Kecskés Menyhért (Polgár Béla) nőszabó, ki 5 lányával nagyon is szűk anyagi körülmények között él, egy gazdag fővárosi rokona elhalálozásával gazdag örökséggel jut, minek következtében családjával felköltözik Pestre lakni. Uri életmód után vágyó 4 leánya a cserének nagyon örül, sőt örül a fél-szeg nevelésű, regényes hajlamokkal telt Gizi leánya (Szenesiné) is, ki megismerkedik itt Sanyaró Vendel (Bátosy) diurnistával. A leányok mind férjhez mennek, Sanyaró és Éhenbög Jeremiás (Szenesi) is találak maguknak élettársat Kecskés leányai között. Igen jó és sikerült alak volt Bátorosy Sanyaró Vendel; Sanyaró Vendel ismert alakját tökéletes és félreismerhetlen alkotástan mutatta be. Polgár Béla osztatlan sikert aratott a női szabó szerepében, és sikere még nagyobb lett volna, ha tulzásaival annál a lelkőre kék zsebkeendő nem követ el izléstelen mutatványtalan talán másféleképen is lehet nevetségessé és mulatságossá tenni. Szilágyi Berta játéka teljesen kifogástalan; különben is Szilágyi Berta még eddig minden alkotásában mint rátermett művésznő mutatta magát. Polgár Károly alkotása a berkocsitulajdonos szerepében igen sikerült volt. Németes kiejtése oly élethű volt, hogy jobban adni már nem is lehetett. Polgár Károly jó színész, kitünő komikus, de van egy óriási hibája, mit többi alakjainál is tapasztaltunk, az t. i., hogy nem tanulja be szerepét, pedig hát ez szükséges, és mi meg is kívánjuk tőle, még pedig joggal. Kunhegyi Miklós sikerült iparivog volt; ugy látszik, a szalon szerepeket igen jól tudja adni. Legutóbbi hagtuk Szatkmáry Zsuzsikát, a társulat sikkes primadonnáját, ki minden fellépésénél a közönség osztatlan tetszés nyilvánítaiban részesül. Oly eleven, oly otthonos volt a divatúrnő szerepében, annyi sikkel játszott s énekel kedvesen csengő hangjával, hogy azt a sok tapsot és tetszésnyilvánítást a legkisebb részletekig igazán megérdemelte.

Vasárnap „Kósza Jutka, az akasztott árvája“ került színre gyéren látogatott padserok előtt. A darab meseje a következő: Kósza Jutka (B. Polgár Fanny) atyját gyilkosság vádja miatt felakasztják, pedig a valódi gyilkosok Kondor Máté, falusi bíró (Szabó Gábor) és Golyvas esküdt ember Kósza Jutkát pártfogása alá veszi Turi Gábor kovácsmester. (Kis J.) ki őt fiának szánta és Figura Jancsi gazdembernek a felesége (Szathmáry Zsuzsika), ki egyszersmind Bogárdyné (Szilágyi Berta) leányát, Borsát (Szücs Margit) megmenti attól, hogy az álnok bíró feleségévé kényszerítsék, mikor neki van szeretője, Arva Gyurka, (Szitai) kiról a darab végén kitudódik, hogy tulajdonképen a bíró által meggyilkolt katonatiszt árvája. A megtört, mindenki által megtagadott Kósza Jutka véletlenül egy drótos tót (Polgár Károly) segítségével felsmeri a gyilkosokat, kik miatt ártatlan atyja az akasztófal végezze életét s csak a bosszura gondol. Ezt sikerül is kivínie; a bíró ugyanis czinkostársát a felbérelt drótos által el akarja tétetni láb alól, hogy azután ő ezzel maga végezzen, de álnok tervét megsemmisíti Jutka szövetségese a drótos. A gyilkosok önmaguk által bűnhődnek, Kósza Jutka pedig Turi Gábor kovácsmester Marczi nevű fiáé lesz. B. Polgár

Fanny igazi drámai tehetséggel játszotta a cím-szerepet, oly igazi érzéssel adta azt a momentumot, mikor a szegény Kósza Jutka rá ismer Kondor Mátében a gyilkosra, ki az ő édes atyját az akasztófára juttatta, hogy mindnyájan megriódva egy valóságban folyó drámai cselekményt hittünk magunk előtt látni. Szathmáry Zsuzsika igazi tüzzel pattant paraszt menyecske volt, oly eleven, oly kedves, milyennek már előbbi sikerei után vártuk. Csengő hangján dala is oly szépen hangzott. Mindig szívesen látjuk a színpadon. Szilágyi Berta a gyenge szerkezetű darab áldozataként rövid kis szereppel jött elénk, de ebben is tanujelét adta rutinjának s színésznői képességének. Nagyon sietett az „anya“ szerepkör felé, de ezt megbocsátjuk, legalább illúziókba ringat bennünket a soha el nem muló ifjuságról. Szücs Margitnak kiesiny szerepe nem igen nyújtott alkalmat tehetségé csillogtatására, mindazonáltal igen kedves volt örökösön síró-rívó panaszjaival, szívesen látnók nagyobb szerepekben. Szabóné igen ügyes korcsmárosné volt. A férfi szereplők közül alig jutott egynek főszerepe. Csupa epizódi alak valamennyi szereplő. A vezérfonalat Kondor bíró (Szabó) vezeti. Minden tette gonszság és szívtelenség. Szabó, ha ugy mondhatjuk — hü képét adta a lelketlen síró embernek. Czimborója a gonoszságban Golyvas esküdt ember (Kunhegyi) Kunhegyihez e szerep legkevésbé sem volt méltó, mi kívánjuk hogy igazi tehetségét ne ily mellékes szerepekbe rejtsé el, hanem más jelentékenyekben mutassa ki. Polgár Károly (a drótos tót) jóízű humorral alkította.

Kedden diszes közönség előtt adták Milhaec és Milaud egyik kiváló operettjét: „Nebántsvirág“ot. Denise de Flavigni (Szathmáry Zsuzsika) világias természetű leány egy apácza zárdában tölti neveltetési idejét. Szülői haza hívják, hogy férjhez adják Fernand de Champlatreuxhoz. A fejedelemisszony Celestin organista kíséretében bocsátja utra érzékeny bucsu után Igen ám, de Celestinnek, ki zárdái élete mellett talált magának módot, mint Floridor a világ élveit is élvezni, a pontárszi színházba kell ez estén lennie operettje előadásán. Denise kap az alkalmon, hogy ő is mehessen a színházba, és el is megy nemcsak nézőnek, hanem a kétségbeesett direktor esengéseire helyettesíti a vesztélyes divát, Corinát (B. Polgár Fanny) is, ki Chateau Gibus gróf őrnagy és Floridor közt felmerült affair következtében az utolsó perczben megtagadja a fellépést. Denisének és Floridornak ez éjjel nagyon sok kalandja lett s a börtön után végre is visszakerültek a zárdába, hogy onnan, mint Champlatreux menyasszonya menjen a szülői házba. A siker orozslánrésében Szatmáry Zsuzsika és Bátorosy osztottak. Szatmáry Zsuzsika kedves volt mint zárdaszűz, kedves mint primadonna, kedves és sikkes, mint dragonyos is. Nem volt dala, mit meg nem ismételtettek volna; oly bőven aratta a tapsot és tetszés nyilváníást, hogy ez estét bizonyára kellemes emlékei közé fűzi. Szilágyi Berta ma is mint ügyes művésznő mutatta be magát, mint ki szerepét igazán átérzi, van is tehetségé azt jól előadni. Kedves volt pillanatnyi szerepében B. Polgár Fanny is, mint a pontárszi színház divája. Jól adta Szabó Gábor az őrnagy szerepét, s Polgár Béla a kétségbeesett, majd örvendő színgazgatóét. Polgár Károly őrmesteré is sikerült volt.

Megemlítjük itt, hogy az I-ső felvonás után a férföltözőben összejöttek a színtársulat összes tagjai s a helyi sajtó képviselőiben dr. Veress Samu, dr. Kármán Aladár (a „G.-K.-tól“) s Szeless Ödön, Csernay Dániel és Katona Géza (a „Gömör“ részéről), hogy a színgazgatót névnapja alkalmából üdvözöljék. A társulat nevében Kunhegyi Miklós titkár köszöntötte a direktort, mint a kultúra, a munka emberét s átnyújtott egy bronzból készült gyönyörű irószer-készletet és szivarokkal megtömött szép szivartárczát. Bátorosy Endre igazgató meleg hangú köszönete után Szeless Ödön, a „Gömör“ szerkesztője üdvözölte újlag a sajtó részéről, biztosítva a direktort, hogy nemes munkájuk a sajtóban segítségére és támogatásra talál.

Szerdán „Papageno“ a madárfogó-t adták. Koczor Pál, (Polgár Béla) tőkepenészek két leánya van, az egyik Bella (Szücs Margit) férjénél Gyutacs István gyógyszerésznél, másik Margit (Szabó Etele) reménytelenül szereti Flótás Béla (Kunhegyi) mérnököt, de Koczor uram Flótásról hallani sem akar. De végre is győztek a szerelmek — Koczor uram — habár az ő erkölcsi tisztaságára, oly büszke volt, hogy az erkölcsnemesítő egyleti elnöksége ambiálta, talált arra módot, hogy a szép Juczinak szépelegjen vejének, Gyutacs Pistának neve alatt. Juczi tulajdonkép Vera (Szatmári Zsuzsika) Koczorhoz kerül szobaleánynak. Itt azután élénk komikus historia történik Koczor uram saját cselédjeivel devernál, hol kétségbeesett, hol mulatva jellembe öltözik, hogy szobaleányával az álarcos bába menjen. Ő lesz a papageno, mikor meg-

lepi neje (Szilágyi Berta) s leányai. Kimenté őt saját leleményessége mellett, Argyelán Tűgyerkatona (Kis Pálffy J.) a bajból, miután beegyezett Margit és Flótás házasságába. Elénk sikerült darab volt.

Szilágyi Berta ügyes játékát már annyira megszoktuk, hogy dicsérni valót sem találtunk rajta.

Polgár Béla, is igen jó volt a tőkepenésben, még sikerültebb tán, mint előbbi szerepeiben. Bátorosy, Kunhegyi, Szabó Gábor sikerült alakok voltak. Kedvesek voltak a két szobaleány szerepében B. Polgár Fanny és Szatmáry Zsuzsika. Polgár Károly fodrászával nem voltunk megelégedve, — tőle jobbat várunk, — de igen sikerült volt Kis Pálffy J. félszeg katona szerepében. Szücs Margit és Szabó Etele ifju színésznők kedves alakok voltak.

Csütörtökön Suderman kitünő színműve „A becsület“ került színre.

A nemesi és polgári felfogást tárgyazza: a becsületről.

Egyik s a másik osztály életéből az aprólékos részletekig figyeli meg a jelenségeket, domborítja ki, hogy mint hatnak s vonatkozhatnak kinek-kinek lelkiismeretére a felmerült erkölcsi nyereségek vagy veszteségek: társadalmi állásuk, műveltségük, s foglalkozásuk és körük szerint.

Ez a kutató elme felfedezte a lelkiismeret gőczpontját, rugóját, szerte ágazó szálait; követelését és engedékenységét, fájdalmát és büszkeségét. S drámai keretben tisztán, világosan, meggyőzően jellemző, oly erővel tüntette elénk, hogy hatása alatt szívünkben az igazságérzet nemessége, agyunkban azon gondolat terem meg, hogy a társadalmat egyenlő kötelezettség mellet egyenlő jogává kell tenni.

Ervényre jut a darabban azon igazság, hogy a felsőbb körök erényei nem elegek fedezni s eltakarni bűneiket, s hogy a becsület drágább minthogy megtehessen fizetni, — s ha kifizettetni hagyják is; az a műveltség hiányából származó erkölcsi gyengeség, melynek felelőssége a fizetőre esik vissza, s lelkiismeretünk elhalttatására nemtelen eszköz.

A tulajdonképeni „becsület“ nem a sablonos felfogásban, melynek fátyola és örve alatt a legsötétebb becselenségeket üzhetjük; hanem sat. sat. — hanem a józan munka, tisztességes élet s nemesen érző szívben nyilvánul.

A darab irányzatánál, tárgyánál fogva is nagy hatást keltett, melyet közönségünk legintelligensebb elemei hallgattak végig, s megelégedéssel s elismeréssel adóztak a darabhoz méltó előadás felett.

Az első felvonás nehézkesen ment, s alig lehetett az elért sikerre következtetni.

Annyival inkább jól ment a három utolsó felvonás, — csak a legvége laposodott el ismét egy kevéssé. Egynémelyek a szerepeiket is vékonyan tudták.

Leginkább kivált jellemző játékával Bátorosy E., kinek sikere fényes volt, s több ízben zajosan tapsolták s hívták ki.

B. Polgár Fanny a fémkölt gondolkozásu szerelmeért mindent áldozó Leonórárt igen jól adta.

Sikerült alakítása volt Szabó Etelenek; már előző darabokban is kitűnt egyszer-mászor. — de mint „Alma“ eddigi összes sikereit felül munta pompás naivításával. Polgár Béla sokoldalú színész, s ha olykor tulkap is, annyi bizonyos, hogy alakítása, jellemzése következetes s művészi értékű. Kunhegyi megint neki való szerepben jeleskedett; „bonvivant“, az ő eleme s itt kitünő. Szabó G. ma, mint máskor is sikerülten alakított, Szitainak pedig ez volt legfőbb estéje, gyönyörködtünk kifejező játékában, Kis jól talált szerepébe, valamint Polgár K. is, kit az Isten megáldott szikrával, csak az ár, hogy némelykor szerepét gyengén tudja, s rögtönzésekkel igyekezik palástolni.

A többi szereplők is összhangzóan s jól játszottak. A cigány-zene mely csakis ez utolsó előadáson volt nagyban hatott arra, hogy a közönség szünetek alatt is jól érezze magát.

Megye-bizottsági rendkívüli közgyűlés.

A belügyminiszter f. é. november 19-éről keltezett körendeletével utasította a törvényhatóságot, hogy az 1886-ik évben választott s most kilépő megyebizottsági tagok helyére újabb hat évi megbizással új tagok választását rendelje el. Ez volt egyedüli tárgya a f. hó 2-án tartott rendkívüli közgyűlésnek, melyen pelsőczy Hámós László elnöklete alatt jelen voltak: Bornemisza László alispán, Hevessy Bertalan, Török János, Barna Imre, Prekopa Károly, Bazilidesz Gusztáv, dr. Sza-

bó Samu, Terhes Pál, Baksay István, Friedrich Vilmos, Marton János, Török Bálint, Hámos Aladár, Szentmiklóssy István, Kubinyi Géza, Diószeghy Zsigmond, Ragályi Géza, Cibur Pál, Bata Samu vmegye bizottsági t. Abonyi Pál tisztifőügyész, Draskóczy László főszolgabíró, Szakall Vincze, Máriássy László, Polgári Károly árvaszéki ülnökök, Lukács Géza tb. főjegyző, Bányai Ferencz tb. aljegyző, dr. Fornét Gyula árvaszéki jegyző, Stefan-csok Károly nrőzei, Szabó György rszombati, Szontag Béla dobsinai polgármesterek, Ujházy Lajos főjegyző.

A közgyűlés elhatározta, hogy a miniszteri rendelet értelmében a kijelölendő napokon a választások reggeli 9 órától délután 4 óráig eszközlendők.

A választás napjaul f. hó 14-ike tüzetett ki s az igazoló választmány 15 nap múlva, vagyis 29-én tartja meg ülését. Az esetleges pótválasztások pedig január 12-én fognak megejteni.

A virilisták névjegyzéke kiegészített 4 taggal, ezek: Lang Károly, Stolcz Márton, Tomcsányi József, Horváth József.

Ezután a választási elnököket jelölték ki.

Rozsnyói választó kerületben dr. Markó Sándor, dobsinaiban Gál János, alsóságiban Speczián Gusztáv, krasznahorkaiban Ónody Károly, csetnekiben Petrovics Miklós, ochta-naiban Matolay Bertalan, jolsvaiban Bazilidesz Gusztáv, nagyrőzeiben Mihalik Dezső, pelsű-cziben Sebők Pál, dernőiben Hodinka Mihály, polonkaiban dr. Kalchbrenner Hugó, pohore-laiban Erőssy Sámuel, murányiban Prekopa Károly, giczeiben Remenyik Andor, szkárosi-ban Szentiványi Árpád, harkácsiban Dapsy Béla, ratkőiben Latinák Frigyes, kövi-iben Podraczki Endre, rszombatiban Baksay István osgyániban Institorisz Endre, cserencsényiben Hámos Zoltán, ráhóiban Okolicsányi Gáspár, kokovaiban Solcz Miksa, nyustyaiban Ruthé-nyi Béla, péterfaliban br. Nyáry Sándor, hangonyiban Somoskői Ágoston, seregiben Ebeczky Elek, felediben Sárközy Gyula, vár-gedeiben Kubinyi Manó, rimaszécsiben Balog Sámuel, bátkában Fáy István, balogiban Csabay Pál, putnokiban Fekete Nándor, bán réveiben Szilárdy Béla, abafalaiban Lukács Béla, hanvaiban Horváth József, sajtögömöri-ben Mikola György, tornallyaiban Tornallyai Zoltán, csoltóiban Szentiványi Géza, zádorfa-laiban Diószeghy Zsigmond, ragályiban Ra-gályi Gyula lettek a választási elnökök.

Több tárgya nem lévén a gyűlésnek, elnöklő főispán az ülést berekesztette.

„Gömörmegyei díjnossegélyző egyesület.”

Van a társadalomnak egy osztálya, mely rosszabb sorsra van kárhoztatva, nehezebben keresi kenyerét a legutolsó munkásnál: ezek a díj-nokok. Mert míg a társadalom a munkásosztá-lyal szemben — tekintve annak viszonyait — sok tekintetben elnéző, addig a díjnosokkal szemben olyan követelményekkel áll elő, melyeket egy díjnoknak kielégítenie, teljesítenie vajmi nehéz, s a köznép által megtekintetes-urazott díjnos ezt csak a legszorgalmasabb munka, a legnagyobb erőfeszítés mellett is alig képes.

A társadalmi viszonyokból eredő ezen bajon szintén csak társadalmi uton lehet segíteni, mert a díjnosok minden igyekezete, minden törek-vése hajótörést szenvedhet, ha a társadalom nem karolja fel, nem veszi pártfogásába ügyüket.

A vármegyénk területén működő díjnosok szintén belátták ezt, s a célból alakították meg a „Gömörmegyei díjnossegélyző egye-sület“-et, hogy így önmaguk a társadalommal kerülve a társadalmi önművelődés, ön-segélyezés által jobb sorsot teremtsenek ma-guknak.

Ezen egyesület ma már hivatalosan is léte-zőnek van elismerve, mert hiszen alapszabályai belügyministeri záradékkal vannak ellátva.

Az új egyesület létjogosultságát, sőt szük-ségességét kétségbevonni nem lehet, annak ne-mes intencióját minden embernek el kell ismernie. Lapunk hasábjain már több ízben foglal-koztunk ezen egyesülettel; annak célját s célja elérésére szolgáló eszközeit bővebben ismertettük, azért most ezzel bővebben nem is foglalkozunk.

Csak közönségünk figyelmét akarjuk fel-hívni arra nézve, hogy ezen fiatal s a kezdet-nehézségeivel küszködő egyesületet nemes törek-vésében egy erkölcsiileg, mint anyagilag hatha-tósan támogatni és pártfogolni igyekezzék, mert a kívánt cél — a díjnosok jobblléte — csakis úgy érhető el, s a társadalom eme proletárijai csakis akkor emelkedhetnek azon helyre, melyet munkásságuk, jövő boldogságuk méltán meg-követel.

Lépjünk be a „díjnossegélyző egyesületbe,“ legyünk annak alapító, pártoló tagjai, szeressük és segítsük felebarátainkat.

Lőrinczy György urnak

a „Gömör Kishont“ szerkesztjének.

A „Gömör Kishont“ 50-ik számában megje-lent szerkesztői üzenetre önnek válaszolok, mert a „szerkesztőség“-et, egy olyan bokornak vélem, melynek fedő lombjai mögöl ön puskázik fű-tenlen löpörrel s így a felelőség önt, mint személyt illeti, mivel a felelőséget csak meghatározott egyének viselhetik, s így kénytelen vagyok önhöz fordulni, mint kinek felelőségét e cizmlap hirdeti.

Meddig terjed ez a felelőség, csak nem ré-giben gyönyörködtünk benne, midön az ön lapja „rágalmazónak“ lett nyilvánosan két helyről is megbélyegezve, mire azonban a felelős szerkesz-tőt vagy felelős cikkirőt nyilatkozni nem ha-lottuk, s a „Tekintetes nemes vármegye“ cikke ma is gazdátlan.

A cikkirő egy csomó szenvedélyes sze-mélyeskedő támadás után a névtelenség gyáva homályába burkolódzott, a felelős szerkesztő ur pedig mint elveinek mártyrja viseli az ítéletet. Hja ez az általa hirdett „modern jour-nalistika“ szent elve.

Es így orvosolják gyökeresen a társadalmi bajokat hogy t. i. korlátot állítanak társadalmi osztályok között, bombákkal dolgoznak, s ezek vindicálják a társadalom orvoslását?! — —

En a „Gömör Kishont“ tagja voltam, s ha büszke vagyok arra, büszkeségem abban nyil-vánul, hogy visszasságok, képtelenségek, s a köz-érdeket egyéni aspirációk nem terrorizálták addig úgy, mint a jelenben.

Ha önök cikkeimnek személyes intenciót tulajdonítottak, holott csak az igazságot hallják, még ha az meg volna is, még van egy ment-ségem, hogy csak azokat támadom, kikben a társadalmi békét látom veszélyeztetve, s nem társadalmi osztályokat, a hogy önök következe-tesen cselekszik.

Hogy a „Gömör Kishont“-hoz való egy-kori csatlakozással s azután bekövetkezett válasommal annyit foglalkoznak, ez minden esetre nekem hízegő, s érzett fájalmukért fogadják őszinte köszönetemet.

Hogy mily körülmények közt volt e belé-pés márczius hónap végén, azt is jól tudják. — A „Gömör Kishont“ akkor jóformán egyedül állt, s mint új ember természetszerűleg voltam arra utalva, a mi megvolt, nyert információk folytán azonban már akkor is kifejeztem köve-telményemet, hogy én a városi és megyei elem testvéries egyetértésének fentartását, mint ezélt kívánom zászlónkra kitűzni és megszüntetni ki-vántam a megyei közönség ellen folytatott mar-dosásokat, mit ön s társai elfogadtak, s így nem én hanem önök vállaltak az én elveimmel soli-daritást.

De míg én jószántomból dolgoztam a test-véri békén, addig ön a rivalitás kényszerűségé-ből kifolyólag tette ezt: ezért nem tudott bizal-mat nyerni, tért hódítani.

Ódaadással voltam lapja iránt, míg az ön-vel ellentétes tendentia teljes győzedelmét re-mélhettem, a míg kerékkötő szerepemnek jelentősége volt; de a mily mérvben gyöngitte-tett a jelentőség háttérbe szorítás által, azon mérvben gyengült ragaszkodásom is, úgy hogy egyedül egyesek iránti kötelék tartott még fogva. — Elhatározásom pedig az volt, a mint ezt tár-sadalmunk egy előkelő tagjának ki is fejeztem, hogy a sajtó ügyétől visszavonulok. — S ha elha-tározásom az utolsó pillanatban változott ez ez egyedül Draskóczy László ur jó szellemének köszönhetem, ki eddig általam soha senkitől nem tapasztalt lojalitással az nap, midön elő-ször találkoztunk személyesen életünkben, a la-pot úgy ajánlotta fel, hogy azt vezessem teljesen saját intencioim szerint, azon intentio szerint, a melyben befolyást gyakoroltam a „Gömör Kis-hontra, melyet cikkeimből ismer.

Es ezen intenciókat mindenesetre jobban érvényesíthetem itt szerkesztő tiszteten mint az ön cenzurázott munkatársaként, — sőt füg-getlenebbül, mint a „Gömör Kishont“ szerkesz-tője. Az a szabadság és önállóság, mit itt élvezek, kétszeresen érezteti velem hogy ott mily nagy volt a korlátozottság — s ha önök azt hajtják, hogy miért hagytam el önöket, én nagyon sa-j-

nálom ugyanakkor, hogy ön és önök engem a szabad sajtó terére nem követtek!

Ön azt is jól tudja, hogy magunk is be-láttuk, hogy a lap mai keretében sikerekhez nem vezet, s a keret megváltoztatását terveztük is, és én összes működésemet a jövő reményé-ben előlegeztem. Hogy terveinket meg nem va-lósítottuk nem az én hibám; sőt e tervek da-czára ép a válság idején ön még görcsösebben ragaszkodott a mai keret fentartásához, mint azelőtt.

Hogy miért nem volt e keret szerencsés azt ön is jól tudja, hogy az mindig egyéni, — politikai aspirációkat támogatót.

S ha annyira „m e g g y e n g ű l t e m“, hogy egy bizalomteljes meghívás önöktől átöklent-hetett, ennek egy másik oka abban áll, hogy a helyzettel mindinkább tisztába jöttem, s belát-tam, hogy hatalmi érdeket szolgálunk, mit meg-buktatni mindég igyekeztem, mert abban a tár-sadalmi békét láttam és látom ma is veszé-lyeztetve.

Es ön ezen nyilatkozatom miatt még in-discretiával sem vádolhat, mert mikor a „Gömör Kishont“-i szereplésemet fessegeti, hogy ezzel hiriapirói reputációmat kisebbitse, felhatalmazott ez ügyben kedvem szerint nyilatkozni.

Ön jónak látja még nyolcz hónapi itt tar-tózkodásomat is fegyverül használni.

Nos, aki bent ül a szobában órákon át, nem érzi annyira a szoba hőmérsékét, mint a ki kívülről jön. Es hogy a helyi viszonyokat ta-pasztalások folytán megismertem, s a napi kér-déseket is alaposan tanulmányoztam, bizonyi-tékul szolgálom ép azon cikkek, melyeknek igazságát olyan nehezen sziveli el ön, és me-lyekben az önök ferde irányát, — bár soh'sem emlitem a „Gömör-Kishont“-ot — hiven tükröz-tem vissza, s a mely tükröben önök megdőb-benve ismertek magukra.

Bizonyára a hosszú idő, melyet ön itt tölt, mint „idevalósi“, jobban lehetővé tette önnek a társadalmi coteriákat, egyes társadalmi s po-litikai aspirációk helyett conspiratiókat megis-merni, azokkal összekeveredni; de nekem meg lehetővé tette a 8 hónap a társadalmi életet általánosabb, liberalisabb, függetlenebb szem-pontból felfogni; felülelemkedni a helyi kicsi-nyességeken, — s mindezek utján: független, szabad, modern, hamisítatlan demokratikus irányt képviselni.

S ha ön a saját szótárát előkelőbbnek tartja, mint a mienköt, e tekintetben nyugodt lehetek, mert a nagyközönség nagyon jól ismeri azt a szótárt, melyből, mint extra-példány Szűz-Mária helyett, Szűz Mariskát irt.

Végül, hogy ön válaszomat már előre is-meri, az csak úgy lehet, ha igazságtalansága tu-datában az igazságot tölem várja.

Szeless Ödön.

Nyilatkozat.

A „Gömör-Kishont“ 49. számában egy meg-motozott házvezetőnö czimén a törvényszéki csarnokban egy közlemény jeient meg, a mely-ben oly tények adatnak elő, melyek merőben rosszakaratu ferdítések, s ha már azokat egy fel-jelentés alakjában a magát sértettnek vélő fél meg is tette, a nyilvánosság igazi tollforgató embere a nyilvánossággal vissza nem él, s nem hurczol oda olyan dolgokat, a melyekben a fel-jelentő a legkisebb bizonyítékot sem szolgáltatta, és a melyeket a kir. ügyészség egy hozandó váddal magáévá nem tett; oly dolgokat hoz nap-világra, melyek soha meg nem történtek, s me-lyekről bizonyosságot szerezni az előnyomozat még meg sem kezdette. A magán feljelentéseknek a nyilvánosság elé való illetén hurczolása a tisz-tességgel ellenkezik, mert alaptalan feljelenté-seknek bárki is ki lehet téve, melyek azonban nem szolgálhatnak alapul a polgári becsület meg-hurczolásának. Az efféle manővrozások közel állanak ahhoz, hogy egyenesen megrendelésre irattak.

Ezen nyilatkozatért személyes felelősséget vállalok.

Rimaszombat, 1892. november 29-én.

H. O.

* Ezen rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

A költsönkért bíró.

Ott, hol a szép, rengeteg erdőségekkel borított Bükk hegység a Sajó völgye felé eltörpül s szűkhegyekké változik át, fekszik X. falucska. Története nincs valami nagy és eseményekkel összeköttesben, habár Szájas Demeter uram ő kigyelme váltig beszélgeti a téli estéken köréje gyűlt fiataloknak, hogy réges-régen itt a „Duzzogón“ fogták el a burkus császárt, midőn feleségével együtt krumplit sütöttek az Istenadták. Mostani nevezettségéből áll, hogy jó bortermő hegye s jó borivó emberei vannak. (Voltak ugyan csak; de — kérem szívesen — még akkor, midőn ezek történtek, nem volt filoxéria.) Csoda-e tehát, ha a másik nevezetességre is szert tettek, mely abból áll, hogy már mindannyian közelebbi ismeretségbe jutottak azzal a pihenő helylyel, hol az emberre más zárja rá az ajtót minden akarata s beleegyezése daczára is.

No de az nem olyan nagy dolog, s Csutak Ferkó barátunk, aki bakter is, meg kisbíró is egy személyben, halála napjáig (ha ugyan beszélgetéssel éri meg) büszke lesz falujára, dicsőségeért mindenkor kész akár bottal, akár fokossal sikra szállani. Nem hiába, hogy már négyszer kellett nagytekintélyű hivatalát a törvény miatt félbeszakítani, de tekintély is a faluban, s ha Ábris zsidó véletlenül be nem huzdolódik apjától öröklött dominiumába, most ő lenne a bíró X. falujában.

Egy éjjel nagy dolog történt a faluban! Mintha a Csutak Ferkó dudája is búsbabban szólana, mint máskor? (Vagy talán benyakalt, s a felesége szolgál helyette?) Meghalt a bíró, gyász borult a községre! Az emberi életben a meghalás oly közönséges mindennapi dolog, mely mellett napirendre tér az ember. De azért mégis nagy volt a részvét. Sirt a temetésen a falu apraja, nagyja, Kontyos Borka nénemasszony két zseb-kendőt hozott magával, (a harmadikat otthon felejtette) mégis nedves lett mindakettő. Hejh!.. pedig, ha úgy tudták volna, mint én, hogy akkor is arról álmodozott, hátha az ő veje lesz a bíró! No de miért is ne lehetne? Oly nagy bűn-e, hogy éppen a mult nyáron jött haza a hüvösből, és hogy e napokban véletlenségből az Ábris zsidó pulykáját emelte el? Megtörténik az más emberfiával is? Aztán meg derék egy ember ám! Ha kedve kerekedik hozzá, maga mulat a koreszmában, mert a többinek szépen kiteszi a szürét! (Csutak Ferkó tudná azt megmondani! Egy nyaklevestől egy álló hónapig kajlán hordta a fejét.)

De elérkezett a nagy nap, a bíróválasztás napja. A tek. szolgabíró ur is megérkezett s Szájas Demeter előre jóslgatja, hogy csak az lehet a bíró, a kire ő voksol. Tanulja is már egy hete a rigmust, mert senki emberfiának meg nem tudná bocsátani, ha nem ő köszöntené fel először a falu érdemes biráját.

De midőn a szolgabíró uram letette a füstölő szívat, s megmagyarázta, miszerint olyan embert kell választani bírónak, ki büntetve soha sem volt, ijedtében úgy elfelejtette a rigmust, hogy csak e szavakat tudta mondani: „Dejszen tekintetes érdemes uram, akkor más faluba mehetünk bírók kéri, mert ugyan itt senki fia sincs olyan együgyű, ki büntetve soha sem lett volna!“

Ez megtörtént azt tudom, de hogy a szolgabíró hogyan oldotta meg a gordiusi csomót, arról nincs biztos tudomásom, annyit azonban tudok, hogy nem Csutak Ferkó lett a bíró, mert most is baja van a törvénnyel, amennyiben aprómarha sorja volt az ő kedves örökösével Ábris zsidóval.

Szombahty László.

Törvénykezés.

„Asszony te csak hallgass.“ A házaselet édenének boldogsága bár mily kecsgetető is az emberrel sokszor megtörténik, hogy az ideák világából, az erősebb-nem le kívánczik a prózai földre. Bármily rózsalánczok is tartásuk fogva a férfi szívet, elkerülhetetlen, hogy annak gátjait áttörve fel ne vegye néha napján a „tisztesség-telen“ ember szokásait. Az alkalom magától jön. Szilágyi László uram sem gondolta volna, hogy ha ő a saját „férfi“ felfogása szerint „az asszony ellenkezésére“ néhány órára eltér a házi rendszabálytól, oly kegyetlenül bűnhődjék. Pedig vétke csak abból állott, hogy saját nevelésű két ökrét eladva, egy kis áldomásra hívta sógorát és szomszédját. A meghívottak annak rendje és módja szerint megjelentek. A ház asszonyának azonban nem volt inyére a vendégeskedés, s e miatt duzzogni kezdett. Férje kérte s könyörgött neki, ne szegje kedvét, úgy sem teszi többé, az ilyen kiváló alkalom pedig megérdemli, hogy egy kevéssé eltérjen a mindennapitól. Azonban az asszony sehogy sem volt hajlandó férje kérésének engedni, teljes odaadással azon volt, hogy az ökr árából mi sem vándoroljon a Mózsai

zsebébe. Bár Szilágyi uram türelmes volt, eléggé mutatja az, hogy husz évi boldog házassága alatt alkalmat nem adott még az összeszólalkozásra sem, ez egyszer azonban meg akarta mutatni,

„Engem ne háborgass
Mert én urad vagyok
S neked parancsolok.“

a szobából az asszonyt csakugyan ki is parancsolta. Az asszony azonban ily roppant palotaforradalomra nem lévén elkészülve, megtagadta a kimenést „az ő házából“, illetve ellenszegült ily udvariatlan s szokatlan parancsnak, felszólításnak. Erre a férj annál is inkább, mivel mindez „férfiak“ előtt történt, meg akarván mutatni, hogy mégis csak hallgatni kell az asszonynak, ha az ura parancsol, az asztalról felkapott késsel örökre elhallgattatta.

E hó 21-én tartott ezen ügyben a kir. törvényszék végtárgyalást s vádlott Szilágyi Lászlót szándékos emberölés büntetében mondta ki bűnösnek, s ezért 3½ évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítélte.

A legtöbb adót fizető megyebizottsági tagok névjegyzéke.

(Vége.)

Szabó Ágoston curiai bíró Budapest 269 frt 87 kr., Horváth János földbirtokos Rszombat 269 frt 37 kr., Urszinyi Zsigmond* gyógyszerész Tornallya 266 frt 96 kr., Fejérváry János* földbirtokos Várgede 266 frt 38 kr., Id. Mojzes János* kereskedő Rozsnyó 264 frt 82 kr., Langhoffer Sámuel kereskedő Alsó-Sajó 263 frt 89 kr., Ádám Márk keresk. ügynök Rszombat 261 frt 62 kr., Tirscher Szilárd gyógyszerész Dobosina 261 frt 30 kr., Draskóczy László főszolgabíró Feled 261 frt 22 kr., Schmidt Bernát gyárigazgató Likér 260 frt 15 kr., Basilidesz János birtokos Tiszolcz 257 frt 98 kr., Pazár Andor járás-orvos Tornallya 257 frt 04 kr., Komjáthy István ref. pap Zsíp 254 frt 64 kr., Roth Dávid kereskedő Rimaszécs 252 frt 01 kr., Hamaliár Károly gyógyszerész Rszombat 251 frt 99 kr., Vajda Gyula* földbirtokos Apáthy p. 251 frt 18 kr., Abaffy Gusztáv földbirtokos Abafala 250 frt — kr., Janovicz Gyula gyárigazgató N.-Szlajos 249 frt 81 kr., Gröszmann Jakab gyáros

Pelsűcz 249 frt 64 kr., Kubinyi Andor főszolgabíró Nyustya 248 frt 85 kr., Kubinyi Imre földbirtokos Várgede 248 frt 69 kr., Vattay Antal földbirtokos Putnok 247 frt 06 kr., Ethey Károly* nyug. aljbíró Rszombat 242 frt 96 kr., Rolkó József ragalebélő Závadka 242 frt 88 kr., Varga József* kereskedő Rozsnyó 242 frt 40 kr., Dapsy József vm. főpénztárnok Rszombat 241 frt 35 kr., Baksay István* tanár Rimaszombat 240 frt 16 kr., Matheidesz Samu földbirtokos A.-Vály 239 frt 94 kr., Somoskeőy Agoston földbirtokos Hangony 239 frt 85 kr., Homola András bérlő Murányhuta 236 frt 29 kr., Ossko Lajos birtokos Ráho 234 frt 31 kr., Dr. Daxner Samu* földbirtokos Tiszolcz 232 frt 39 kr., Barbarik Márton földmives F.-Zsaluzsány 230 frt 44 kr., Glósz Antal iparos Rozsnyó 226 frt 31 kr.

Egy 5 éves 165 cmtr.

magas sötétpej, hibátlan, ki-

tűnő magasvérű kancza

kocsi-ló

eladó.

Hol? megmondja a szer-

kesztőség.

!!Legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint a helybeli piacon már több év óta fenálló

ÜZLETÉMET

átalakítva ujoman rendeztem be és batorokodom a t. cz. nagyközönséget a közeledő karácsonyra

JÁTÉKARÚK

beszerzésére tisztelettel meghívni.

A hangzatos és sokat ígérő hirdetések és az árak kitételének mellőzésével, melyek amugy is csak a t. cz. közönség félrevezetésére czélzóvák, csakis annak kijelentésére szoritkozom, miszerint

JÁTÉKARÚ CSARNOKOMBAN

a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelű mulattató darabokkal szolgálhatok, úgy gyermekek, mint felnőttek részére.

Árúim minden versenyt felülmulóan, s a hirdett árakkal szemben a legolcsóbbak; mert elvem csekély haszon mellett nagy forgalmat elérni.

Vidéki rendelvények, úgy fűszer, valamint diszmu és játékarukban pontosan és olcsón teljesítetek.

Midőn még t. cz. vevőimnek az eddigi bizalomért hálás köszönetemet nyilvánítom ki, fogadják nagyrabecsülésem kifejezését melylyel vagyok

BRÓDI BERTALAN.

!!Legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!

!!Fűszer, liszt, csemege, cognac, rum, thea!!

!!Különlegesség játékok és diszmuárúkbani!!

REISZ JÓZSEF

DIVATÁRU ÜZLETE

RIMASZOMBATBAN.

A czélszerűt párosítani a haszonnal, ez a mai kor jelszava, ezért igyekeztem én is raktáramat a közelgő karácsonyi és ujévi ünnepekre

MINDEN A LEGUJABB DIVAT

körébe vágó cikkekkel felszerelni, s azokat a legjutányosabb áron bocsáthatom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Dusan felszerelt raktáramon vannak:

Férfi és női ruhaszövetek.

Férfi ingek, gallérok, manchetták, alsó-nadrágok, valódi Jäger és főt. Kneip Sebestyén-féle ingek, alsó-nadrágok és harisnyák **egyedüli főraktára Rimaszombatban.**

Leány- és fiu ruhák flanel és trikóból.

Kész női ruhaderekak.

Flanel-Triko és kendő-bluzok.

Férfi és gyermekkalapok minden alakban és színben.

Női kalapok: Filz, bársoy, plüsch, sealskin és selyemből, diszítve és diszitetlen.

Leány- és gyermekkalapok, sapkák és capotok.

Muffok, Boák, mindenféle szücsárúk a legkülönbélebb színben és kivitelben.

Legkiváltkép azonban figyelmébe ajánlom tisztelt vevőimnek legujabb galanterie és norinbergi cikkeit.

Sétapálcák, pénztárcák, toilett és illatszerek, mint karácsonyi és ujévi ajándékoknak legalkalmasabb cikkeit.

Mindeme felsorolt cikkek oly nagy választékban találhatók fel raktáramban, hogy a legkényesebb igényeknek minden tekintetben eleget tehetek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok

Rimaszombatban, 1892. évi november hó 30-án.

Tisztelettel

REISZ JÓZSEF.

Karácsonyi és ujévi tárgyak kiállítása

Ne mulassza el senki

mielőtt téli árukban, különösen szücs-árúkban és Jäger-ruhákban, harisnyákban, keztyükben bevásárlását eszközli,

LÖFKOVICS LIPÓT

főtéren levő áruraktárát megtekinteni, hol ezen áruk roppant nagy választékban és a legjutányosabban kaphatók.

O C C A S I O.

400 drb. férfi kalap különböző kivitelben, minden lehető szín- és formában mélyen leszállított áron	75 krtól kezdve.
160 drb. női Valerie-flanel blúz	á 1 frt 20 kr.
100 drb. női alsó nadrág	á 75 kr.
150 drb. női barchet alsó szoknya	á 85 kr.
100 drb. női Valerie-flanel szoknya	á 1 frt 10 kr.

Szücs-árúk minden árban:

500 drb. muff minden színben	75 krtól.
200 drb. női sapka	1 frt 20 krtól kezdve.
100 drb. női gallér	90 krtól kezdve.
80 drb. boa	2 frttól kezdve.
30 drb. fehér és szürke boa	á 3 frt.
100 drb. gyermek téli köpeny roppant olcsó árban.	
600 drb. női felöltő hosszú és rövid.	
300 drb. férfi Jäger-ing	á 85 krtól.
200 drb. férfi Jäger-nadrág	á 85 kr.

Czipők minden árhoz:

Gyermek-ruhákban — barchet-szövet-, vagy trikóból — óriási választék és roppant olcsó árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Karácsonyi és ujévi tárgyak kiállítása

Karácsonyi és ujévi tárgyak kiállítása.

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI TÁRGYAK KIÁLLÍTÁSA.